

CRISUL NEGRU

REVISTĂ DE CULTURĂ

CUPRINSUL:

Cercurile culturale reg. învăț.	
din Beiuș	C. BORC
Problema educației economice a țărănimii	Prof. TR. TĂMAȘ
Comandamente naționale	FL. STĂNICĂ
Rolul educației în dezvoltarea poporului	ȘTEFAN BĂLĂ
Băile populare la țară	Dr. A. FEIER
lecție practică la clasa IV.	N. MIRCIOIU
Literatura poporană	D. COLȚEA
Psalm pentru ertare (versuri)	V. FLUERAȘ
Durerei (versuri)	V. PODGORNEI

CRONICĂ—RECENZII

Disprețul față de cetitor	MIRON MECHIU
„Cum cercetăm individualitatea elevului la curs primar”: Diacon prof. C. V. Dănau și C. N. Dărvărescu	
„Din țara lui Alb Împărat”: Mihail Lungeanu	FLORIAN STĂNICĂ

Partea oficială

Cercurile culturale regionale ale învățătorilor din Revizoratul Beiuș

Țările cari au luat parte la războiul mondial, după terminarea lui, nu s'au putut bucura de convalescența necesară oricărui pacient care a fost torturat de o boală nemiloasă, timp de câțiva ani. Atât învinsele cât și biruitoarele au fost forțate ca imediat să înceapă o muncă titanică pentru complectarea tuturor pierderilor produse de marele cataclism. Fiecare țară s'a transformat într'un vast șantier, în atelierele cărora au fost chemate toate forțele neamului, ca să-și aducă contribuția lor pentru refacerea integrală și intrarea în normal a întregii vieți de stat. Planul de acțiune pentru o redresare cât mai grabnică și l-a adequat fiecare țară nevoilor ardente ale națiunii. De felul cum au fost înțelese aceste nevoi și de alegerea mijloacelor de acțiune celor mai bune, a depins atingerea scopului urmărit. Unele țări mai favorizate de soartă și-au găsit imediat drumul pierdut și în scurt timp s'au redresat compleci, altele însă, sunt și acum în căutarea lui.

Țara noastră, care își văzuse strânse la piept fiicele subjugate, nu mai era în situația de a căuta un drum întrerupt. Ea era chemată să-și croiască orizonturi noi, în cadrele cărora să se cuprindă și chemarea la o viață nouă și liberă a tuturor fraților, cari suferiseră jugul străin atâți amari de ani. Acesta ar fi fost imperativul vremii.

Chiar depe timpul când trupele noastre luptau în Moldova, pentru salvarea României Mici, răposatul rege Ferdinand promisese soldaților țărani că al lor va fi pământul pentru eliberarea cărui luptau. După terminarea războiului, ori cari ar fi fost comandamentele de urmat, Regeasca promisiune trebuia îndeplinită, înaintea tuturor. Astfel s'au realizat două mari reforme: una economică, improprietărea și alta politică, votul universal. Ambele reforme, aplicate la viața poporului nostru, n'au putut da rezultate satisfăcătoare și echilibrul social nu s'a putut stabili, pentru că se neglijașe rolul factorului cel mai important: cultura.

Improprietărea și votul universal, au fost unelte pe cari țărani noștri nu le-au știut mânui cu folos pentru ridicarea lor și a întregului neam. O seamă de profitori au prins repede această slăbiciune și au speculat-o numai în folosul lor.

Acest declin fiind observat de toți oamenii cari poartă în sufletele lor grija de mai bine a acestui neam, au hotărât să-l opună un curent de culturalizare a maselor și în slujba ace-

stui ideal și-au depus toate forțele lor, Dr. C. Angelescu și alții. Domnia Sa, ca Ministru al Instrucțiunii, în anul 1924, în expunerea de motive a legii inv. primar, înfățișează această idee cu destulă claritate: „Votul oștesc și improprietățile cer democratizarea învățământului, adică răspândirea lui în straturile adânci ale poporului. Nu ignorează însă, nici latura economică. Intocmai ca Haret, convins de necesitatea strânsei colaborări între factorul cultural și cel economic, precizează scopul școlii primare în art. 55 și ne dă școala primară cu șapte clase. Deschide porțile școlii tuturor celor cu aptitudini deosebite, dându-le posibilitate să se înalțe unde merită, dar în același timp dă posibilitatea și celor care rămân la vatra părintească să-și însușească cunoștințele cu caracter practic, utilitar, cari să varieze după necesitățile vieții locale, felul de ocupație al locuitorilor și înclinările elevilor; urmând a se ajunge astfel la valorificarea rațională a tuturor bunurilor materiale.

Ca și Haret Dr. Angelescu vede posibilă ridicarea poporului nostru numai prin învățători. Ferm convins că arborele neamului românesc, numai atâta timp va fi viguros cât seva merge dela rădăcini către frunze, pune cel mai mare temelul pe școala primară a poporului. Astfel se explică pentru Dr. Angelescu, în toate perioadele de conducere a Ministerului școlii, s'a dedicat cu toată ființa lui școlii primare, stăruind fanatic în a-i crea o situație materială prielnică unei munci rodnice. De asemenea spre deosebire de alții, cari considerau învățătorimea ca un balast greu de suportat pentru bugetul statului, a înființat o mulțime de posturi pentru învățători. În 1919 țara noastră avea 20.000 de învățători. În anii de ministeriat a D lui Dr. Angelescu, până la 1928, aceste posturi s'au ridicat la 40.480. Dela 1928 până în 1933 în loc ca posturile să se sporească, s'au desființat 1734, rămânând numai 38.746. De când e România Mare, nu s'a marcat nici o epocă mai înfloritoare pentru școala primară, decât sub conducerea D-sale. Dela 1933 și până în prezent, s'au mai înființat 9166 posturi de învățători, având astăzi în total: 47.912 posturi. Cu toate acestea însă, au mai rămas încă sate în cari un învățător predă la șapte clase și altele în cari elevii nu pot să fie școlarizați din lipsă de locuri. Sunt însă deficiențe cunoscute de conducătorul școlii și trecute pe planul D-sale de realizări.

Concomitent însă cu numărul posturilor au sporit și numărul școlii și al sălilor de clasă, înlăturându-se în bună parte învățământul alternativ. Aceste realizări n'ar fi scontat o activitate strălucită dacă situația materială a învățătorilor n'ar fi fost îmbunătățită în mod simțitor. Chiar dacă nu s'a reușit a se încadra corpul didactic primar în legea de armonizare din 1927, dar s'a adus serioase îmbunătățiri situației materiale a învățătorilor, pe cari le cunoaștem toți.

În aceste condițiuni, învățătorimea chemată la muncă, a produs un puternic suflu de învioreare atât în școală cât și în

afară de școală. A înșira tot ce s'a realizat ar însemna să ne facem o proprie apologie.

În acest an, prin cercurile culturale regionale pe cari le-am organizat în centrele Tinca și Beluș, învățătorimea a depășit vechiul cadru de activitate, teoretic, a eșit din linia vorbelor pe terenul faptelor.

Era foarte necesară prezentarea unora din realizările înfăptuite de școala dela țară, în fața opiniei publice, pentru că s'au găsit destui oameni cari să de a cu noroi în învățători, să le arunce vorbe grele și să le conteste orice activitate. Dacă în rândul detractorilor sar fi găsit numai dintre acela care fac roată zilnică în jurul unei mese de cafea, al căror aport în opera de ridicare a acestei țări este inexistent, nu ne-am fi sesizat și nici nu le-am fi dat vreun răspuns. Rândurile acestora însă se îngroașe cu oameni de bune condițiuni sociale, ba chiar și cu atribuții bine definite în stat, cari fac vinovați pe învățători pentru orice rău petrecut în univers.

Acestoraorică vom căuta să le spunem cu vorbe că învățătorii au fost la datorie întotdeauna, chiar în timpul când școala a format ultima preocupare a statului și chiar atunci când un ministru nu ne-a plătit vre-o cinci — șase luni, vrând să ne facă a ne câștiga existența din vinderea produselor monopolizate, nu vom reuși să-i convingem. Nu vom putea să-i convingem pentru că și dâșii văd tot așa de bine ca și ceilalți cetățini munca ce o desfășoară învățătorii pe ogorul școlii, dar se complac în rolul de cenzori negativi ai vieții noastre sociale, pentru că nu se pot evidenția alfel.

De aceea cercurile culturale din acest an au avut un dublu scop: 1. să se dea posibilitatea învățătorilor ca să-și pună în aplicare cunoștințe pedagogice sub controlul critic al tuturor colegilor și în același timp să se perfecționeze punându-se în curent cu toate inovațiile pedagogiei moderne.

2. Să înfățișeze opiniei publice înfăptuirile mai de seamă pe cari le-a realizat școala primară, fiind convingși că numai printr'o activitate rodnică, vom putea închide gura detractorilor.

Totodată prin organizarea acestui cerc, Revizoratul Beluș, a mai voit ca să se încadreze în textul legii și să ducă mai departe firul unor manifestări învățătoresci introduse de el în anii școlari trecuți.

Desfășurarea programului ambelor cercuri în atât de admirabile condițiuni, încât a pus în uimire pe toți cei ce le-au văzut, a dovedit tuturor că învățătorii sunt bine pregătiți pentru cariera lor spinoasă și gata în totdeauna la datorie. Și a dovedit mai ales, că toate tendințele de întunecare a orizontului senin a României Mari, vor fi împrăștiate de activitatea rodnică a ei.

Serbările dela Beluș și Tinca organizate cu elevii școlilor primare dela sate, a arătat tuturor cum știu învățătorii să valo-

rifice însușirile potențiale ale neamului, a dovedit suficient că ea este aceia care fortifică sufletul românesc pentru netezirea asperităților cari stau în calea realizării cât mai prabnice a idealului cultural național.

Astfel privită învățătorimea, este natural ca ea să constituie cea mai puternică armată pentru apărarea Patriei și a Tronului.

CONST. BORC

Problema educației economice a țărănimii

Cine are carte, are parte zice proverbul românesc. Iar Anton Pann în Povestea vorbeii zice „Cine știe carte are patru ochi”. Intr’adevăr cartea sporește bogățiile sufletești ale omului, aduce chibzueală și rândueală în gospodărie, prin carte un neam capătă conștiința valorii lui și încredere în viitor.

Dână mai ieri eram acuzați, că suntem țara cu cei mai mulți analfabeți. Și pe bună dreptate, căci pe vremea de tristă opresiune aveam un număr foarte limitat de școli, apoi, și pe acestea datorită împrejurărilor potrivnice, abea le-am putut menține. Astăzi însă împrejurările s’au schimbat. Prin grija ce o poartă conducătorii noștri în frunte cu d-l C. Angelescu, actual ministru al educației naționale, fiecare sat are școală și învățător, cele mai mari au două sau mai multe școli. Mai mult chiar. Pentru stărpirea formală a analfabeților, pe lângă școala primară, s’au înființat clasele pentru adulți.

Dentru încurajarea învățământului s’a luat măsura vrednică de recunoștință, că zece la sută din reducerea ce se dă la cărțile elevilor să se verse pentru ajutorarea elevilor lipsiți de mijloace. Tot așa Casa școalelor și a culturii poporului, casa corpului didactic, comitetele școlare, diferitele societăți culturale și de binefacere încurajază învățătorii prin aceia că se îngrijesc de îmbrăcămintea și cărțile copiilor săraci. Așa de ex. în Beluș opera de caritate a Reuniunii mariene și a femeilor române prin îmbrăcarea a peste 80 școlari li-s’au asigurat posibilitatea frecvenței școlare etc.

La străduințele cari se fac pentru adâncirea culturii în masele populare se asociază diferite asociații culturale. Primul exemplu ni-l oferă societatea Astra, care prin conferențele, șe-

zătorile și adunările sale tradiționale contribuie foarte mult la educația poporului.

Dar, aceste societăți culturale, subiectele de conferințe, până mai ieri, le-au luat din istorie, prin ce au conlucrat la dezvoltarea culturii istorice a poporului, reușind, ca trecutul glorios al neamului, să-l coboare din arhive în sufletul poporului.

Și această educație era necesară.

În momentul când conștiința istorică a neamului e pe deplin dezvoltată, e necesar să se procedeze și la educația economică a țărănimii. Acest desiderat constituie o mare importanță națională. Chiar de acela subliniez importanța inițiativei societății Astra care, în colaborare cu camera de agricultură, organizează, pe întreg cuprinsul țării școala țărănească, în care pe lângă cunoștințe teoretice se dau și cunoștințe practice.

Vrednic de remarcat e și cursul permanent de gospodărie dela Pribeni—Muscel organizat de d-l I. Mihalache fost prim-ministru. Tot așa menționăm eforturile pe cari le face Ministrul de agricultură pentru ridicarea condițiilor de producție agricolă.

Când concepția gospodărească a țărănimii e așa de înaltă, atari încercări de educație le consider de binevenite, cu atât mai vârtos că acea situație provine din ignoranță. Din cauza persistenței în acea ignoranță, gospodăria țaranului nostru a îmbrăcat forme vițioase.

Dacă facem o excursie la sate, de multe ori, dăm de niște gospodării rudimentare. Cu toate că în jurul fiecărei case întâlnim o bucată mai mare sau mai mică de pământ, grădinele de zarzavaturi lipsesc cu desăvârșire. Acel pământ mai bine îl lasă așa pârlog, bun ascunziș al atâtor gloțani și dihori, cari abea așteaptă să acapareze câte-o găină din curte. De aci urmează, că masa țaranului e așa de proastă.

Dar țaranul nu știe să lucreze nici restul de pământ ce-l mai are. Adevărat, că în aceasta regiune, majoritatea țaranilor nu au decât câteva hectare de pământ, de multe ori, insuficient chiar pentru a asigura întreținerea familiei, dar și pentru atâta manifestă o mare neglijență. Din cauză că își vinde palele de sub vaci, nu se îngrijește de îngrășăminte, nu respectă metoda de-a schimba din an în an plantele cultivabile și pământul sărăcește și devine steril și bietul țaran, care, dealtfel, depune o muncă destul de mare, se află cu o recoltă tot mai proastă și o sărăcie tot mai mare.

În sfârșit, multe fenomene din viața plantelor sunt absolut necunoscute țăranilor.

Despre aceasta m'am convins cu ocazia unei vilegiaturi în Remeși din munți Bihorului. Într'o zi frumoasă de vară stăteam lângă un izvor cu apă cristalină și cufundat în gânduri privesc în oglinda limpede a lui, Deodată o gălăgie mă surprinde și privind de jur împrejur într'o cânepiște zăresc două femei, iar la o parte un moșneag. Curios de fire, mă apropii de acel loc și imediat observ, că cânepa, care se culegea cu zor, în mare parte n'a înflorit. Mă interesez, apoi, de recolta din anul trecut și țăranca cea mai tineră spunea, „că n'a fost așa de bună“.

Atunci mă adresez cu fel și fel de întrebări în ce privește taina legării sau rodirii plantelor și le explic de ce nu-i bine să culegi așa de timpuriu cânepa. Femeile, împreună cu moșneagul au rămas mirate de multele taine ale naturii, despre cari pân'atunci n'au mai auzit nimic.

La începutul lunii curente s'a ținut al 13-lea congres agricol, unde s'a pus pe tapet problema agriculturii noastre. Importanța acestui congres o adevărește prezența M. Sale Regelui, care în discursul rostit cu acea ocazie spunea „Una din problemele de competență este sporirea cantitativă și calitativă a producției noastre agricole. Îndrăznesc, în fața camarazilor agricultori, să spun că este o rușine a țării noastre faptul că la hectar, noi suntem țara agricolă care producem cel mai puțin și de cea mai slabă calitate... În al doilea rând și acesta este un punct la care știu foarte mult, este chestiunea învățământului. Felul în care a fost priceput până acum la noi învățământul agricol, cred, că a fost complet fals. Să mă ierte domnii ingineri agronomi, că spun acest lucru tocmai în congresul lor. Învățământul agricol, după mine, nu are scopul de a produce agronomi, ci de a produce agricultori“.

Din aceste cuvinte regale reiese tot mai mult starea înapoiată a agriculturii românești precum și necesitatea educației economice a țăranimii. Plugarul nostru n'are pregătire tehnică și științifică care să-l facă să progreseze.

Ca urmare a declarațiilor regale d-l Șelcaru în articolul „Adevăruri terapeutice“ scrie „Dacă școlile de agricultură ar fi fost cel puțin pregătitoare ale unei alte mentalități, sigur că în întreaga noastră economie agrară s'ar fi resimțit. Imaginați vă că un proaspăt absolvent al unei școli practice de agricultură

s'ar fi întors la vatra părintească, și în loc să tânjească în așteptarea unei slujbe, în loc să se încadreze agent electoral al unui partid, ar fi prins să muncească mult mai rațional pământul, să aplice pe teren tot ce a învățat la școală. Și în jurul casei ograda părintească ar fi transformată într'o grădină cu zarzavaturile fiecare palmă de pământ lucrată cu mare grijă... Și paserile din curte ar fi fost mai chipeșe, vitele mai arătoase, casa mai curată, ceea ce ar fi stârnit invidia celorlalți gospodari. Dar pilduirea faptei ar fi determinat și pe alții să lucreze să-și transformeze felul de muncă spre a-și transforma și felul de viață. În fiecare sat dacă s'ar fi ivit 2—3 tineri absolvenți ai școlilor practice de agricultură îndrăgostiți de brazdă, nu ar fi trecut multă vreme și fața satelor noastre s'ar fi schimbat“.

Rezultă deci, că nu ne-am prea interesat de educația economică a țăranimii.

Astăzi, în toate țările se depune o puternică activitate pentru a îndruma agricultura și de a ridica starea materială a țăranului. Lucru firesc, că și la noi să se procedeze la fel. Pentru a smulge țăranimea din mizeria în care se află, sunt necesare mijloace eroice. Pe lângă cei trei factori menționați, absolvenții școlilor de agricultură sunt cei mai indicați a contribui la educația tehnică și științifică a țăranului.

La aceștia ar trebui să se alăture și intelectuali satelor, preoții și învățătorii, cari, chiar, prin amenajarea unei grădini model, ar servi cu un exemplu de gospodărie.

Dar să se știe un lucru, vremea vorbelor, a trecut. Țăranul nostru nu mai crede vorbelor, ignoranța lui numai prin fapte se poate delătura. Chiar de aceea educația economică trebuie să se facă pe teren, cu rezultate vizibile țăranimii. Ea trebuie să conțină îndrumări tehnice în legătură cu condiția solului respectiv și îndrumări științifice aplicabile și deoarece aceste mijloace evoluează, educația să se facă întocmai. Se impune ca statul, în fiecare regiune, să înființeze școli practice de agricultură, pomicultură și grădinărit și să se creeze fonduri pentru ajutorarea agriculturii nevolăș. Iar dacă se aduc legi, să fie transformate în fapte, cari să aducă cât mai mult bine acestei țăranimi.

Dacă după toate aceste se vor găsi țărani renitenți, să fie sancționați s'au chiar deposedați.

Prof. TRAIAN TĂMAȘ

Comandamente naționale

Intensificarea vieții românești, în provinciile alipite.

O deosebită emoție mă încearcă ori de câte ori se ivește prilejul să străbat una din părțile, de care până mai eri țara ne era ciuntită. O surescitare, o tensiune psihică nebanuită, simt în momentele acelea, și mult după aceea, atunci când articole de revistă sau ziar, încrestează pe răboj din complexul problemelor ce animă viața acestora. Un colorit aparte poartă sentimentele ce le am în aceste ocazii. Explicabilă această stare psihică poate datorită faptului că am cunoscut de aproape, parte din aceste ținuturi, cărora mi-am închinat gânduri și eforturi spre faptă, atâția ani în șir, cei mai frumoși și mai entuziaști ani de apostolat. O spun cu satisfacție și mândrie, dar și cu un îndemn și-un regret. Indemn pentru cei ce vor merge prin aceste părți și regret pentru mine că am plecat așa de curând. Dar, până la urmă, nu se știe.

Gândul îmi zboară spre veacurile de robie, dar și de tenacitate, de răbdare, la curajul și acțiunea ferbinte a acestui popor, de a-și manifesta, nu numai gândul, dar și stăpânirea lui românească. Deci și pe acele plaiuri, limba românească, cântul românesc, cu toată avalanșa unei stăpâniri vitrege, în pofda vicisitudinilor și urbiei ei, se voiau românești, cu încăpățănare numai românești.

Apostolica misiune, mucenicia intelectualilor, ce ținea trează făclia naționalismului etnic românesc, în masele largi, au cunoscut cinismul „stăpânitorilor“ vremelnici, ce nu întârziiau niciodată a le administra închisoarea Seghedinului.

„Astra“ precum și numeroasele ziare: Tribuna, Românul, Gazeta Transilvaniei, Libertatea, etc., cu litere de foc, au purtat cuvântul de ordine, din sat în sat, din vatră 'n vatră. Cu sacrificii enorme, s'a ținut astfel treaz sentimentul național, vreme de secole, ba chiar aproape un mileniu. A fost o dârzenie care a uimț. Pe toate laturile vieții au dus lupte, ca azi să poată spune cu mândrie, nu atât că am biruit, — cât, într'adevăr am fost tari, am cucerit victoria prin răbdare titanică, am fost un neam ce nu și-a desmințit originile.

Dăcat însă că acest trecut de tensiune românească, de afirmare, de creație, de penetrație și solidaritate națională, a

precum așa de repede, așa de curând în patrimoniul istoriei. Cu totul, definitiv, înainte de a-și fi terminat nobila și inerenta misiune: consolidarea și cucerirea tuturor meterezelor, ce prin vitregia veacurilor le-am scăpat în mâna veneticilor, străinilor cutropitori.

Ori cât de glorios, de falnic ar fi acest trecut de sbucium, de luptă sublimă și națională, nu-l voiam terminat aci, unde s'a rupt brusc, nelămurit, neînțeles, când comandamentele vieții românismului nu l-ar fi vrut așa. Epoca strădaniilor nu trebuia să se considere încheiată în ziua când s'a implinit visul milenar: *unirea*. Acest solemn act, ori cât de dorit și de măreț în sine, n'a remediat de cât într'un sens și în parte ostenețiile, aspirațiile și imperatiivele inexorabile ale unei vieți ce se vrea românească, între hotarele, acestea largi și atât de dorite, de azi.

Am abandonat orice acțiune, ne-am retras din câmpul de operații, mai mult decât lași, față de noi înșine. Ne-am mulțumit că am ocupat o parte din posturile de comandă, unde dacă nu suntem simplii figuranți, manevrați din umbră de interese străine nouă, ne-am funcționarizat, sclerizându-ne pur și simplu, închizându-ne în carapacea delăsării, trândăviei.

Repede și definitiv s'au uitat suferințele, calamitățile și batjocura îndurate de noi din partea unor vremelnici stăpânitori. I-am iertat — orice s'ar spune, prea repede și așa de ușor — mândrindu-ne cu această serafică bunătate, ce am întins-o până la o toleranță exagerată.

În indiferența ce araterezază pe cei chemați să hotărească de destinele acestei nații, indiferență ce frizează cu ignoranța, cu inconștiența, adesea, — n'au mai avut timp nici până astăzi să ne uităm cu ochii lucizi împrejur, să cunoaștem realitatea și să ne revenim la rosturi.

Căci, s'o mărturisim deschis, să strigăm chiar, poate așa s'o trezi din somnolență oficialitatea și toți inconștienții ce-au determinat în bună parte creșterea situației deplorabile de azi, beatitudinea ce ne-a cuprins atunci în ziua unirii, din care se pare, nici până azi nu ne-am trezit, ne-a făcut surzi și orbi la cele ce se petrec, nu în afara granițelor țării, ci, aci, în interiorul ei. Bunătatea, toleranța, — cum vreți să-i ziceți — uitarea, sclerizarea, delăsarea, în care ne complacem, au fost înțelese și exploatare, de cei interesați, ca semne de slăbiciune. Speculația a mers departe, așa de departe încât azi, în situația eflorescentă în care se află conaționali noștri, minori-

tarilor, ne sfidează, ne compătimesc chiar. Indrăsneala și obrăznicia maghiară sunt cunoscute tuturor, samavolnicile lor nici azi nu s'au terminat, când spre derădere, nu putem afirma că suntem stăpâni la noi acasă. Deaproape îi urmează și celelalte minorități.

În timp ce noi am abandonat inexplicabil orice acțiune de luptă, pe toate domeniile vieții, minoritarii au intensificat-o în mod trufaș, până la paroxism, mai ales că subvențiilor din afară se alătură și cele ale statului acesta al nostru, atât de bun, darnic, tolerant. — Și curios lucru că în mod constant, minoritarii sunt guvernamentali și fondurile curg. Statul nostru — de ce n'am mărturisit-o — este un stat politicianizat, înfrucăt toate instituțiile și toate laturile, domeniile vieții sunt la discreția agentului politic.

În timp ce „Astra“ acționează lent, fusuficient, uneori dureros de lent, iar ziarele și revistele românești se împuținează an de an, cu toată apariția sporadică a atâtor, care viețuesc câteva numere, nesusținute, — nu de „statul“, ce abia are fonduri pentru minoritari și „pentru secretele personale ale câtorva „oameni de stat“, — ci de noi, cetățorii români, în special revistele și ziarele regionale, locale, unde minoritarii în să-și afirme majoritatea și unde societățile culturale, sportive, etc., și revistele și ziarele minoritare au atins un număr și un tiraj înspăimântător. Fiecare orașel și-are — 1 până la 5-6 fișici de răspândire, nu a culturii maghiare, pentru care, fie — avem respectul, — ci virusul unei, idei fulminante, insultele grele pentru acest neam ce știe să uite și să lerte și mai ales să tolereze până la exces orice abuz. Agunge până acolo acest stat că chiar se vinde, și-o vom arăta cum și când.

Slova românească în aceste părți cea locală mai ales, este în agonie, cu toate sacrificiile enorme și încăpățănarea unor idealștiți, — mai sunt și de aceștia în aceste vremuri, — sunt aproape nimic față de avalanșa, boicotul celei minoritare și de lașitatea noastră.

Aceasta este constatarea. Românii nu cetesc, nu sprijină slova românească în regiunile minoritare. În schimb se fac colportorii ziarelor minoritarilor, pe care le devoră cu simpatia. Personal am cunoscut atâtea cazuri, încât nu mă tem că exagez câtuși de puțin, făcând această afirmație.

Și trebuie să recunoaștem, — sunt abili — abilitate de care n'ar avea nevoie într'un stat atât de dezinteresat de interesele

sale, în a difuza slova lor criminală. Merg până acolo că au agenți de colportaj chiar pe preoții romano-catolici, în seculme și negustorii de diferite articole, care dau drept supliment, pentru orice obiect vândut și una din aceste fițuici înspirate direct de Moscova, Budapesta sau alte oficine, ce nu mai binele nostru nu-l doresc. Nu epulzează niciun mijloc și nici-o tactică pentru realizarea scopului bine precizat. În sensul acesta sunt de admirat.

Câtă revoltă n'am simțit atunci când ocazia a făcut să văd nu avocați români, notari, — dintre aceștia foarte mulți sunt maghiari și iudani — ci învățători, nu unguri sau români de interes, ci români de bastină, revizori inspectori șc. și prefecți, care adoră presa maghiară! Sunt „servus” cu toți Ianoșii.

Se vorbește prea mult, permis, dar mai ales nepermis — adică vorba vine, căci ce-am făcut noi spre a-i forța să nu mai vorbească nemțește, ungurește, rusește, bulgărește, etc. în instituțiile oficiale românești, până și în școalele de stat, — despre asta pe larg altă dată, — nu mai vorbim pe stradă, în case particulare, etc. ? Și bată-le să le bată, de limbi spurcate, le-au învățat românii — spre a se acomoda mediului, zic ei, spre a capta încrederea și iubirea — iubirea? — conașionalilor minoritari, — și-i zic nene, fără să roșească, în orice ocazii, ba chiar când se află între ei, români cu români, spre a fi „discreți”.

Atitudinii vădit ostile oricărei manifestări naționale, de ordin național, mai ales, le întâlnim la orice pas. Afizează niște cârpe murdare, colorate nedefinite, aproximativ, cărora în batjocură le zic „drapele naționale”, nu iau parte, se retrag, recurgând la diferite stratageme, la astfel de manifestațiuni. E vorba de funcționarii statului, să fim înțeleși, populația fiind la discreția acestora.

Există în aceste părți ale țării, un proces crud, tragic, care ar trebui, nu atât să ne atragă atenția, ci să ne cutremure, să ne cutremure instinctele etnice.

De câte ori n'am auzit suspinul — revoltă năvalnică și usturătoare — al multor români, ce trăiesc printre minoritari: „De nu m'am născut și eu minoritar”; În sens mai la ordinea zilei „minoritarii au trecere”!

Presă intensă, care calcă în picioare cele mai elementare interese naționale, o ostilitate feroce, caracteristică în special celei maghiare, căreia îi urmează cea rusească. Cea maghiară este arogantă, desfide, batjocorește, este în plină ofensivă, cea

rusească trece sub tăcere orice acțiune națională, fie locală, fie generală.

Ingăduința pe care le-o acordăm, nesacționându-le, așa cum ei procedau odată, prompt și drastic, îi încurajează și mai mult.

— Va urma —

FLORIAN STĂNICĂ

Rolul educației în desvoltarea popoarelor

Teza evoluționistă în viața popoarelor a avut ca scop suprem, realizarea obiectivă a masei în genere, ridicând individul dela animalitate, dela viața sălbatică, la o stare de înflorire integrală, sociabilă curentelor reformatoare în sensul de a ajunge punctul culminant al civilizației.

Legea sociologică este fundamentul istoriei universale, bazată pe principiile morale a popoarelor, care în lupta dusă pentru menținerea vitalității conform spiritului de conservare a speței umane, a înscris dealungul veacurilor, în diferite timpuri și epoci, faze noi de primenire, de prefacere și de cimentare a indivizilor componenți, realizând în noul lor ideal, o normă nouă de autoconducere, o sporire de libertăți, bazate pe un isvor nesecat de metode și principii.

Imperativul categoric al moralei Kantiene este înfiripat în sistemul molecular al vieții psiho-fizice atot ce e conștient de sine însuși, dând naștere organizației sociale, al întocmirii universale bazată pe legi și principii de durată eternă, progresând într'o formă sau în alta conform spiritului vremii din acel timp.

Istoria ridicării omenirii, a evoluției lente și a progresului uman, se confundă cu istoria educației, baza incomensurabilă pe care s'a clădit lumea bimană, încă de când omul locuia în peșteri, din timpul epocii de piatră, menținându-se în timp și spațiu cu toate împotrivrile naturii, până în epoca de aur, când mintea omenească a atins maximum de raționament, când totul este într'o perpetuă ascendență și când lupta se duce mai crâncenă pentru cucerirea culturii intensive și a civilizației perfecte.

Știința educației se confundă cu însăși fazele evolutive a speței umane, suferind vrând nevrând, influența prefacerilor so-

ciale istorice, căutând să țină în frâu ideile nesănătoase, eludând principiile ignorante, dăunătoare armoniei înjgheburii sociale. Viața complexă, ciocnirile semenilor, lăcomia, năzuința către rău, sunt atâtea isvoare care ar fi dus omenirea la distrugere completă, dacă nu s'ar fi găsit un raport de îmbunătățire între individ și societate, dacă educația universală nu modela indivizii în vederea unei armonii autoritară și determinantă ce va întări puterea colectivității. Făcând educația individului, pregătindu-l pentru viață prin viață, dezvoltând pe fiecare ins în cadrul însușirilor sale înăscute, selecționând și așezând pe fiecare la locul predestinat de însăși natura sa înăscută, se va modela în chipul acesta și va ajunge la o formă perfectă, însăși colectivitatea din care face parte.

Convețuirea laolaltă, manifestările din diferite timpuri au dat posibilitate ochiului vigilent și minții ascuțite, de a formula diferite metode și principii, de a extirpa unele vicii și a anihila în parte isvoarele producătoare de desbinări în sânul speței umane. Traectoria descrisă de educație, la diferite popoare, se rezumă în triada sistemului evoluționist-revoluționist a lui Rousseau: „perioada naturii, perioada educației prin lucruri și în fine cea a educației prin oameni, având fiecare câte un corespondent educativ, cea dintâiu, principiul individualității naturale, cea de a doua pe acel al raporturilor obiective ale științei și a treia, pe al virtuții, libertății și personalității“.

Diferențierele între popoare, se datoresc așezărilor mediului cosmo-geografic, rasei și creațiunilor genului uman, cari au schimbat formele de guvernământ, au nimicit politicianismul șubred, criza economică și morală, înlocuindu-le cu o politică reală, bazată pe principii și fapte, cadrând astfel viața în linia ei normală.

Istoria antică, epocă de stratificație socială, de continue războaie și revoluțiuni, a dat naștere la o educație unilaterală, în conformitate cu spiritul vremii. Energiile creatoare din acel timp, ca Socrate, Aristotel, Platon, etc. au căutat să modeleze o viață nouă de stat, fiindcă constituția omului e opera naturii, însă aceea a statului e opera artei, vizând astfel o colectivitate bazată pe principii morale. Lupta omului, dela primitivitate, la primele începuturi de stratificație socială, la primele încercări de convețuire mai inteligentă, s'a dat între sentimentul isvorit din propria sa conștiință, pe baza unor începuturi de educație și între impulsunile sale animalice, între instinctul de conservare,

Rolul educației a fost covârșitor și preponderent în viața individului, fiindcă ea este puntea de trecere a omului animal, la adevăratul om moral, sociabil, emancipându-l astfel de tirania instinctului orb.

Răscolind istoria medie, vom da de o pătură socială suprapusă, de un spirit individualist bolnăvicios, caracterizat printr'un servilism acut, infiltrat de un sensualism dăunător vieții tradiționale de până atunci, minând întregul edificiu social, la care se mai adaugă pe altă parte jugul materialismului, isvor de decădere al păturei firești, a proletarismului. Așa cum s'a conceput viața în acea epocă, caracterizată prin atâtea sisteme stăpânitoare, cari duceau la o dezagregare a ordinii sociale, la un sistem anarhic, la o anihilare completă, dacă educația preconcepută de marii filozofi și pedagogi ai timpului, nu ar fi jucat rolul integral în arena lumii bimate, reacționând cu vehemență turpitudinilor și egoismului pătimas, trasând viața colectivă în mod fatal, către libertate, egalitate și fraternitate.

Reforme regeneratoare, și mersul natural al speței umane, se datoresc ideilor sănătoase isvorite din diverse sisteme filosofice, întronând astfel moralitatea, ideea de bine și făcând astfel posibilă conviețuirea semenilor.

Diderot și D'Alembert, au adâncit problema sociologică a veacului lor, combătând diferitele reforme ce alunecau pe povârnișul unilateral al închișiției. Degringolada valorilor morale era continuă, anarhia spirituală era din ce în ce mai îngrijorătoare, iar curentele de destrămare socială culminau în dictonul binecunoscut: „Lumea va fi fericită numai atunci când cel din urmă rege va muri spânzurat de intestinele celui din urmă preot“.

Dacă însă societatea și-a menținut echilibrul, dacă virtutea a înlocuit viciul, dacă răul moral n'a fost decât himeră, aceasta se datorește spiritului de inițiativă a marilor personalități creatoare cari au căutat să stabilească o armonie între clasele, diriguitoare să dea colectivității umane o îndrumare firească, făcând educație indivizilor componenți, după cum zicea Rousseau: „este adevărat că geniul oamenilor adunați laolaltă, sau al popoarelor, este foarte diferit de caracterul omului în particular și că ar fi să cunoască cineva foarte imperfect sufletul omenească, dacă nu l-ar examina și în mulțime; însă nu e mai puțin adevărat, că trebuie să începi prin a studia omul pentru a judeca pe oameni și că cine ar cunoaște perfect înclinările fie-

cărui individ, ar putea prevedea toate efectele lor combinate în corpul poporului“.

Cu cât educația a fost mai accentuată, cu cât sentimentele altruiste au fost cultivate, cu atât fața omenirii s'a schimbat, cu atât mediul social a fost mai inalterabil, tinzând astfel către perfecțiune. Filosofi și pedagogi ca: Loche, Kant, Goethe, Rousseau, Pestalozzi, etc. au avut la baza doctrinii lor, legea morală generală, adică: „formarea unei unități conștiente, libere și utile prin integrarea într'o personalitate morală a individualității naturale“ (Rousseau).

Trecând la societatea contemporană, la alcătuirea ei actuală, la complexitatea vieții, constatând realitatea luptelor dintre clase în raport cu spiritul vremii, ne vom găsi într'o epocă de trepidăție, de probleme variate, în care educația caută să niveleze și să retușeze manifestările vieții sociale actuale. Curentele noi pedagogice, sunt atâtea izvoare de perfecțiune umană, de consistență durabilă, de echilibrare sufletească, adunată atmosferei senine a armoniei sociale și a păcii universale, stabilind binele general, iubire de adevăr, tinzând spre o împăcare a spiritelor revoluționare, egalând balanța culturii și civilizației în așa fel în cât ideile cu substrat anarhic să fie zădărnicate.

Conflictele între popoare au dus la lupte pentru exterminare, la lecțiuni și manifestări contrarii ordinii morale și sociale jucând rolul tragic în propășirea ființei omenеști, prin vărsări de sânge, prin subjugări de veacuri, făcând să triumfe tirania și sclavia, dezordinea și imoralitatea, îngâmfarea și perfidia, coincizând întocmai efectului actual ce sdruncină lumea întreagă dela un capăt la celalalt, prin forma intensivă a comunismului.

Aspirațiunile sociale, diferențierele de clasă, tendințele iluzorii, sistemele de guvernământ democratice, se vor prăbuși în neant, dacă valoarea educativ-evolutivă nu-și va intensifica ramificațiile sale în toate păturile existente, stingând ultima rază de învrăjbire și decadență morală.

O societate viabilă prin ea însăși nu s'a putut menține decât pe baza unei educații formale, ridicând astfel popoarele, dela o stare sălbatică și primitivă, la o stare de înflorire evolutivă, în care cicatricea morală se va eterniza, purificând conștiința proprie a fiecărui ins, cristalizând forțele apte, îndrumându-le pe o cale sigură la o viață reală făcând abstracțiile de elementele tragice, de scepticism, rezistând astfel vicisitudinilor vieții. De toate aceste cerințe, sensuri și direcții ale vieții, în

diferite timpuri și epoci nu s'a ocupat decât educația într'o formă amplă, câștigând tot mai mult teren, coincidând înțelesului tainic al lui Rousseau: „să se găsească o formă de asociație care să apere și să protejeze cu toată puterea comună, persoana și bunurile fiecărui asociat și prin care fiecare unindu-se cu toți ceilalți, să nu se supună totuși decât lui însuși și să rămână tot așa de liber ca și mai 'nainte“.

ȘTEFAN BĂLĂ

HIGIENĂ SCOLARĂ.

Băile populare la țară

Un învățat german afirmă undeva, că civilizația unui popor este în raport direct cu cantitatea de apă și de săpun utilizate de acesta.

Dacă am lua în serios această afirmație, (și pare, că este, până la un punct adevărată) ar trebui să ne clasăm în vecinătatea unui trib african oarecare.

Un procent considerabil al populației noastre rurale suportă, încă și în zilele de azi, în tot timpul vieții, două băi obligatorii; — prima când se naște și a doua, după deces. Dacă nu vom socoti și scaldările de răcorire practicate în timpul arșiței de unii aflați întâmplător în vecinătatea unui pârâu.

Chiar în satele mai răsărite, ba și la unii târgoveți, întrebuințarea irigatorului, pentru toaleta intimă de o femeie, este considerată ca ceva indecent și deadreptul rușinos.

Pentru mascarea unor mirosuri naturale, dar nepiăcute, „parfumul“ și „odicolonul“ și-au câștigat locul de cinste, nu numai în mediile mici burgheze, dar și în mediul nostru rural.

De alocurea, baia caldă a devenit cunoscută și considerată ca remediul contra diferitor boli. Inșă baia ca mijloc de curățenie corporală și instalație absolut necesară în existența unui om este încă necunoscută, nu numai în mediul nostru rural, ci și în mica noastră burghezle.

De aci — paraziții corporali, scabie, diferite boli de piele și tifosul exantematic devenit endemic în unele părți ale țării.

În anii lului de școală, copilul, de regulă, află prea puține lucruri despre necesitatea curățeniei corporale; și chiar când

află ceva, nu are posibilitatea de aplicare a cunoștințelor dobândite.

Intr'adevăr, nu este de ajuns să știi, că de a te îmbăia este f. necesar, ci trebuie să ai și o baie. Ori la noi, mai sunt și orașe — capitale de județ, fără o baie publică; fără a vorbi de comunele rurale.

În ce privește percepțiile de curățenie corporală ce se dau la școala primară, apoi nici astăzi n'am făcut prea mari progrese față de perioada antebelică, când culmea igienei corporale era ilustrată în școlile noastre primare, cu următoarele versuri: „Dimineața când mă scol,

Mă 'mbrac iute și mă spăl;

Fața 'ntreagă, gâtul tot

Și mâinile pân'la cot“.

În prezent noțiunea băilor populare, ca unul din mijloacele igienice de prima importanță, și-a făcut loc în preocupările forurilor superioare ale țării.

Dezideratele de la centru, manifestate prin recomandarea de a se construi băi cu dușuri pe lângă clădirile noi de școli (M. E. N.); inovația formării forurilor sanitare rurale (M. S. O. S.), cari între alte îndatoriri, au, pe primul plan, și îndatorirea de a înființa băi populare; încercările Inspectoratului de instrucție premilitară pentru construirea băilor populare la țară cu ajutorul tinerilor premilitari, toate converg spre acelaș țel — al îmbunătățirii stării igienice la țară prin introducerea băilor populare la sate.

Spre a vedea importanța acestei probleme, chiar și din punct de vedere al apărării naționale, este de ajuns să vă închipuiți, de pildă, o mobilizare generală azi, când în mai multe județe din țară sunt epidemii de tifos exantematic.

Mobilizații, veniți din regiunile infectate cu tifos exantematic, la corpurile lor de trupă, ar aduce cu ei și păduchii infectați, și o epidemie formidabilă de exantematic ar putea izbucni în armată, producând adevărate dezastre.

Ori, unica posibilitate, de a desființa complect tifosul exantematic la noi în țară, este introducerea curățeniei corporale riguroase în mediul nostru rural, curățenie la care se poate ajunge numai prin înființarea de băi populare în fiecare comună rurală.

Locuitorii odată deparazitați, și apoi obișnuiți cu îmbăierea regulată, n'ar mai fi purtători de păduchi și, deci, transmi-

terea (desiminarea) tifosului exantematic ar deveni imposibilă.

Dealtfel mai toate bolile infecțioase, au ca origină lipsa de igienă corporală și starea igienică rea, în general.

Așa, de pildă un medic francez denumește febra tifoidă (lungoarea), — „boala mâinilor murdare“.

Intrucât școala noastră rurală ar putea contribui la rezolvarea problemei băilor populare în mediul rural?

Am convingerea, că, dacă corpul nostru didactic primar și-ar însuși chestiunea ca făcând parte integrantă din preocupările lui de primă importanță, aceasta problemă ar putea fi considerată ca și rezolvată.

Propaganda bine susținută, și mai ales făcută cu fermitate și convingere; instruirea sistematică a elevilor în direcția necesității curățeniei corporale integrale, formarea opiniei publice în sensul necesității urgente de creare a băilor populare, — este la țară în cea mai mare măsură în funcție de activitatea învățătorului în misiunea lui de luminător și îndrumător al satului.

Căile de urmat ar fi următoarele:

1. Instruirea elevilor la școală, familiarizându-i cu problemele de igienă generală și corporală.

2. Conferințele pentru popor, și propaganda celulară în cercul său de activitate, pentru familiarizarea populației cu chestiunile de igienă corporală și generală.

3) Ridicarea repetată a problemei în fața consiliilor comunale, de învățătorii-consilieri de drept, făcând din chestiunea băii populare în comună, un obiect de preocupare permanentă pentru consiliul comunal.

4. Neacceptarea planurilor localurilor noi de școală, fără o baie cu dușuri ca anexă obligatorie la clădirea școlară. Aceasta în conformitate cu dispozițiunile Ministerului Educației naționale.

5. Determinarea activării efortilor sanitare rurale, (în prezent, în curs de formație, și în compunerea cărora intră și toți învățătorii dintr'o comună) în direcția înființării urgente a băilor cu dușuri în comunele respective.

6. Solicitarea concursului, pentru realizarea acestor băi, organizației politice căreia aparține învățătorul cu inițiativa băii în comuna sa.

Pentru a putea activa în aceasta direcție cu fermitate și perseverență, învățătorul trebuie să fie convins de adevărul incontestabil că introducerea băilor populare la țară este primul pas serios spre inaugurarea erei de viața igienică normală mediul nostru rural.

Dr. ANTON P. FEIER

Medic Circ. Ciomeghiu-Bihor.

Lecție practică la clasa IV.

Obiectul : „Geometria“.

Subiectul : „Suprafața triunghiului“.

Scop formativ : Să cultive spiritul de observație, gândirea și limbajul.

Scop material : Să dea cunoștințe practice, copiilor, despre calcularea suprafeții triunghiului.

Principii : Invățământul la această lecție trebuie să fie, intuitiv activ, interesant, psihologic și practic.

Procederea : analitic-sintetică, inductivă și în aplicare deductivă. **Forma :** întrebătoare.

Material didactic necesar : un dreptunghi, un paralelogram și un patrat din carton sau hârtie pe cari s'au dus diagonale.

Pregătirea.

Ce se numește triunghi? De câte feluri sunt după felul laturilor? Dar după mărimea unghiurilor? Să deseneze cineva la tablă un triunghi! Desenăți-l și voi, pe maculatoare! Să-i ducem înălțimea. Care-i este baza? Arătați suprafața! Cum am învățat că se află suprafața dreptunghiului? Dar o paralelogramului? Dar a patratului? De ce la patrat, înmulțim latura cu latura spre a-i afla înălțimea? — Pentru că latura lui e egală și cu înălțimea (ca fiind toate laturile egale).

Anunțarea : Azi vom învăța copii, să aflăm și suprafața triunghiului.

Tratarea.

Le prezint dreptunghiul. Ce este acesta? Care-i e înălțimea? Dar baza? Cum i-am putea afla suprafața? Cunoaștem cât îi sunt de lungi aceste dimensiuni? Să i le măsoare cineva! Fixez cu pioaneze dreptunghiul pe tablă. Un elev măsoară, altul observă și însemnează pe tablă lungimea dimensiunilor aflate. Acum îi putem afla suprafața? Aflați-o! Acum observați voi, ce este dus pe acest dreptunghi? In ce imparte această diagonală, dreptunghiul? Care ar fi baza unuia? Dar a celuilalt? Cât sunt de mari? Deci cu ale cui baze sunt egale? Am să tai acum copii acest dreptunghi, pe diagonală! Priviți ce-a ieșit? Le pun unul peste altul. Cum sunt? Care le e baza? Cu cine din dreptunghi e egală? Dar înălțimea? Cu cine din triunghi, e egală? Ce observăm prin urmare asupra bazei și înălțimii oricăruia din aceste triunghiuri? Atunci de cât e baza acestuia? Dar înălțimea? — Cu cine din dreptunghi, e egală? Ce observăm prin urmare asupra bazei și înălțimii oricăruia din aceste triunghiuri? Atunci de cât e baza abestuia? Dar înălțimea? —

ținem în mână un singur triunghi — Și ce ne ieși când înmulțim 40 cm. cu 2,5 cm.? Eu vreau acum însă să știu de cât va fi și suprafața acestui triunghi. Ia gândiți-vă voi, să vedem, știți cam de cât va fi? — Dacă nu pot înțelege se intervine. — În câte părți se împarte dreptunghiul, tăindu-l pe diagonală? Cum sunt una față de alta, aceste părți? Atunci, dacă știm cât e suprafața dreptunghiului, ce trebuie să facem cu ea ca să aflăm suprafața acestui triunghi? De ce? Copii, gândiți-vă, din ce văzurăm că face parte acest triunghi? Ce bază văzurăm că are? Dar înălțimea, cu a cui văzurăm că e egală? Înmulțind baza cu înălțimea din acest triunghi, a cui suprafața vedem că o aflăm? — A dreptunghiului din care face parte. — Și ce trebuie să facem ca să aflăm pe a triunghiului? De ce? Pentru că el e cât jumătate din acel dreptunghi și are aceeași bază și aceeași înălțime. Ce ne-ar ieși, dacă n'am mai împărți la 2?

La fel se procedează și cu un paralelogram și cu un patrat.

Reproducerea. Cum aflarăm suprafața triunghiului format din tăerea dreptunghiului pe diagonală? Cum fu baza și înălțimea lui, față de baza și înălțimea dreptunghiului? Ce ne ieșea, înmulțindu-le? (Ce făcurăm ca să aflăm suprafața triunghiului?)

Dar la paralelogram, cât de mare era baza și înălțimea triunghiului format din tăerea pe diagonală? A cui suprafață ieșea dacă înmulțim baza cu înălțimea acestui triunghi? Deci, ce suprafață vedem că mai poate ieși, dacă înmulțim baza cu înălțimea dela un triunghi? Și ce trebuie să facem ca să-i aflăm suprafața? De ce?

La fel se procedează și cu exemplul al treilea: suprafața triunghiului ieșită din tăerea patratului pe diagonală.

Rezumat. Cât de mari avuserăm baza și înălțimea triunghiului format din tăerea dreptunghiului pe diagonală? Dar baza și înălțimea triunghiului format din tăerea paralelogramului pe diagonală, cu a cui bază și înălțime fu egală? Dar la triunghiul format din tăerea pe diagonală a patratului, cu cine fu egală baza și înălțimea? Și din ce mai observăm că poate face parte un triunghi? — dreptunghi, paralelogram, patrat — (romb). Ce văzurăm că aflăm înmulțind baza cu înălțimea oricărui triunghi? Ce trebuie să mai facem ca să aflăm suprafața triunghiului? De ce? E jumătate din suprafața unui dreptunghi, paralelogram sau patrat, (romb) cu aceeași bază și aceeași înălțime. Prin urmare ce înmulțirăm, cu ce, ca să aflăm suprafața unui

triunghiu? Și ce mai făcurăm? Cum am putea spune atunci, că se află suprafața oricărui triunghiu?

Generalizarea. *Suprafața oricărui triunghiu se află înmulțind baza cu înălțimea și împărțind produsul la doi. Se repetă și se scrie de elevi pe maculatoare. Pe scurt, această se însemnează astfel copii: Supr. triunghiului = $\frac{B \cdot X \cdot l}{2}$ Insemnați-o și voi.*

Aplicarea.

Sunt puși elevii să afle suprafața unui triunghiu desenat pe pardoseala clasei, sau dacă e timp frumos, sunt scoși în curte și acolo propunătorul le va desena un triunghiu mai mare, căruia elevii, îi vor măsura dimensiunile și vor aplica apoi cele învățate. In acest fel lucrează toți și trec dela cele însușite, la viața reală. In continuare, se dau probleme.

Observări: *Reușirea lecției depinde de felul cum au fost tratate lecțiile anterioare: suprafața dreptunghiului, paralelogramului etc. In general însă, lecțiile de geometrie sunt ușoare, dacă sunt tratate indeajuns de intuitiv. Memorarea formulelor să se bazeze pe observație precisă din partea elevilor, pentru că în caz contrar, formula nu va putea prinde viață în sufletul lor. Să nu se neglijeze nici aplicarea pe teren, pentru că toate problemele, ce se vor deslega ulterior deductiv, cuprind suprafețe cultivate, vândute, etc.*

N. MIRCIOIU

învățător la șc. de aplicație de pe lângă Șc. Normală „Iosif Vulcan” Oradea.

Literatura poporană

II. Hore, strigături, proverbe, anecdote și strigături.

Poezia, muzica, poveștile și datinile sunt archiva unui popor. Din ele se poate reconstitui trecutul întunecat pe care istoria nu-l deslușește.

In poezia poporană se zugrăvește toată puterea de închipuire și creație a unui neam. In ea poporul se arată așa cum este: mic, mare, lenes, activ, inert sau creator. Cântecul poporan e suflet, viață și putere. El este un adevărat muzeu sufletesc. Cu toate acestea abia în secolul trecut, poezia poporană, a

fost luată în seamă; până atunci crezându-se că poporul nu e în stare să producă ceva bun.

Scriitorul englez Machphersen este cel dintâi, care descopere frumusețea literaturii poporane și își ridică glasul s'o apere. După el se ivesc și alții; interesul pentru producția poporană crește. În Germania frații Grimm și Herder fac importante culegeri de folklor. În Polonia, Adam Michievics, dovedește că un popor chiar supus de streini fiind, nu-și pierde existența ca popor, dacă-și păstrează intacte datinile.

Din studiul literaturii poporane, s'a constatat originea limbii unui neam, luptele pe care le-a purtat în trecut și iubirea sa de natură.

Poezia noastră poporană cuprinde forme, construcțiuni și figuri de stil, vii și originale specifice a limbii românești. — Ea variază însă dela o regiune la alta și chiar dela sat la sat.

Toată producția noastră poporană s'a încheșat în satele noastre modeste împrăștiate prin văi, în vremuri de demult. În aceste sătulețe a crescut copacul vîguros al *datinei*, care regula cu necesitate internă cursul normal al vieții. În jurul vetrei calde, se transmitea, dela moși la fii și la nepoți, acest tezaur al limbii. În jurul vetrei, ce iradia căldură și pace s'a făcut legătura noastră de moșie și neam. Atunci s'a imprimat în sufletul Românului caracteristica alipire de moșie și sensibilitatea pentru „străinătate” pe care o exprimă versurile:

<i>Străinu-s străin mă chiamă</i>	<i>Străinu-s ca și-o pasăre</i>
<i>Străinu-s de bună seamă.</i>	<i>N'am milă nici de-o lature.</i>
<i>Și sunt străin ca un cuc</i>	<i>Străină străinătate</i>
<i>N'am milă unde mă duc</i>	<i>Nu mă 'nstrăina departe</i>
	<i>Că n'am cine să mă caute.</i>

La „*strein*” el n'avea milă și aceasta o exprima:

<i>Străinu ardă-l focu</i>	<i>Străinu ardă-l para</i>
<i>Gălbenite-ar ca socu</i>	<i>Gălbenite-ar ca ceara.</i>

Omul, care era aruncat de soartă prin vreo întâmplare nenorocită, era ca o furnică rătăcită; el n'avea parte, nici stare, era „*strein*” și cânta:

<i>Toată lumea-i dintr'un neam</i>	<i>Toată lumea-i dintr'un sânge</i>
<i>Numai eu pe nimeni n'am.</i>	<i>Numai inima mea plânge.</i>

Legăturile de familie le exprima în modul cel mai patetic:

<i>Am un frate dus departe</i>	<i>Nam în lume numa-o soră</i>
<i>Crișul Negru ne desparte</i>	<i>Crișul Negru ne 'nconjoară,</i>

*Bate vântul dintre brazi
Și-mi aduce dor de frați*

*Bate vântul printre flori
Și-mi dă dor dela surori.*

Când cine era înipins la vre-un păcat, de multeori nu aștepta să fie judecat și se perdea în fund de codru sau își pierdea urma pribegind ca un venetic prin străinătate unde nu-l cunoștea nimeni. Dela un astfel de pribeag a rămas versul duios :

*Tot mă mir de care fură
Cum scapă de nu-i spânzură
Că eu fura-i numa-o ceapă
Stă țara și mă potoapă.*

*Unii fură și omoară
Și tot află loc în țară.
Iară eu pentru-o sminteală
Am ieșit din țar'afară.*

Dacă muștrarea și teama fi întuneca sufletul, se oprea pe malul apei liniștite și începea :

*Mureș, Mureș apă lină
Trece-mă 'n țară străină*

*Murășel cu apă rece
Rău mă tem că nu te-oi trece.*

Poporul împarte poeziile sale în cântece bătrânești, în cântece de frunză în doine și în hore. Cântecele bătrânești datează din sec. XVI, XVII și XVIII, cum sunt : „Toma Alimoș“, „Gruia Grozoveanul“, „Novac“, ect. Cântecele bătrânești adevăresc cronicele ; ele te mișcă până în fundul sufletului. Nu poți să nu simți armonia limbii când Toma Alimoș fi zice murgului.

*Așternete drumului
Ca și iarba câmpului
La suflarea vântului.*

În timpul subjugării ținuturilor noastre românești, cântecele bătrânești sunt înlocuite de cântece de frunză și cântece haiducești de ex. :

*Sub poale de codru verde
Mândru pui de foc se vede*

*Și 'mprejurul focului
Șede lotrii codrului.*

În aceste timpuri când se alcătuiau cântecele de codru, sau haiducești, păstorul a produs cea mai frumoasă epopee păstorească din lume : Miorița.

Intreaga baladă e plină de metafore, portrete și personificări. Are variante în toate provinciile țării.

În poezia poporană vedem cunoștințele psihologice, care denotă spiritul de observație a poporului :

*Mândră-i nana cu mărgele
În gură n'are măsele*

*Nu mă râde-un om de sat
Ci mă râde-un blăstămat.*

În proverbe, care sunt adevăruri rezultate după o lungă experiență, prin puține cuvinte el cuprinde o lume de idei, fiindcă vorba multă-i „sărăcia omului“.

În anecdote, a căror personajii sunt în deosebi popoarele conlocuitoare și în deosebi țiganii, el satirizează însușirile slabe ale acestora.

Ghicitorile denotă imaginația și spiritul de comparație, care prin felul redării își pun în mod serios mintea la lucru de ex. :

„Am câine ce latră toată ziua
Iar noaptea stă și numără stelele“.

Nu e altceva decât cumpăna fântânilor ce scârție, toată ziua umplând ulcioarele fetelor ce cară ara. Așa mai sunt :

„Am un pom, în pom sunt cuiburi, în cuiburi ouă și în ouă pui“ (Nucul).

„Ce nu poți face în pod“ ? „Ce e 'n casă nefăcut de om“ ? „Tronc în pădure vâșc pe apă“ ? Și sunt multe de felul acestora. Serile de șezătoare erau petrecute în cimilituri, cântece și proverbe. Azi toate dispar.

Literatura poporană e întâia fază a civilizației unui neam și lăsând-o să se piardă, ne pierdem o scumpă comoară a sufletului nostru.

„Cei ce poartă în țeasta și în inimă lor creația, basmul, datina, obiceiul, lumina vremii care a fost, folklorul și aurul lui, aceștia se sting, adorm sub sălcii și sub buruienii și cu ei intră în mușenia și în vecinicia groapei, creația populară colectivă, sufletul și spiritualitatea unui neam“ (D. Muguș).

Iată ce zice profesorul polonez A. Mickiewicz :

„Cântec popular ! Voi sicriu sfânt al credinței, ce legați timpurile cele vechi de cele nouă, în voi își depune o nație trofeele eroilor săi, speranța, cugetarea și floarea simțurilor sale. Sicriu plin de sfințenie ! Pe tine nici te atinge, nici te sfarmă vre-o lovire, pe cât poporul tău nu te-a profanat. Tu stai și păzești templul amintirilor naționale... Flăcările mistuesc lucrurile penelului, tâlharii jefuesc comorile, dar cântecul scapă de-a pururi cu viață și se strecoară printe oameni. Dacă sufletele înjosite nu știu să-l hărăzească cu dor și cu speranță, el fuge la munți, se acapătă de ruine și de acolo spune din vremile trecute...“

Toți scriitorii noștri mari, au studiat de aproape frumusețile literaturii poporane și s'au inspirat din ea în creațiile lor literare.

Cei dintâi folkloriști conștienți ai noștri, au fost Anton Pan, Alexandrii și Alecu Russo.

Literatura cultă a unui neam trebuie altoită pe trunchiul literaturii poporane, căci numai așa o literatură națională, va oglindi și limba poporului care a creiat-o.

Psalm pentru iertare

lui TILDA.

Iar am căzut Doamne în greu păcat,
din nou sufletul meu s'a întinat.

Prea am iubit și prea m'am sbuciumat
prea m'am dorit în colț de ceriu uitat.

Dar oamenii au răs, n'au înțeles
că după munți și văi urmează șes.

N'au înțeles nici când că dragostea
ai dat-o Doamne, tuturor, o stea ...

O stea ce strălucește un minut,
un secol sau un ceas, cât tu ai vrut.

Oamenii nîcîcînd n'au priceput
cînd tu ai vrut ceva sau nu ai vrut.

Mi-ai dat iubire, Doamne, dinadîns,
să mor cu ea în suflet, un învins.

Căci eu priveam o stea ce s'a ivit
și 'n negurile dese a pierit...

Tu iartă-mă căci iar sunt întinat
iar am căzut sub umbră de păcat...

Un psalm pentru iertare, Doamne, vrei...?
privește drept acum în ochii mei..

Vezi ochii mei cum scîntee și plîng
și-o dragoste în inimă mai frîng...

Vezi ochii mei adânci înlăcrimați
ei cer deapururi, Doamne să-i iertați.

Vezi ochii mei ce te-au privit mereu
încununat cu mîndru curcubeu,

Vezi ochii mei, ce-atîta au iubit
și de durere-acum au obosit...

Vezi ochii mei, vezi ochii mei, din nou
așteaptă dela tine un ecou...

*Nu mă uita, nu mă urî, căci sânt
și eu ca alții-o mână de pământ*

*Nici n'aș putea, Doamne să fiu mai mult
când tot de-acelaș glas și eu ascult.*

*E-un glas de umbră ce în mine-l port
cum poartă veșnicia 'n sine-un mort...*

*Căci ce sunt eu, un prea subțire fir
ce nici nu pot să stau cu alții 'n șir...*

*Dar știi un singur lucru, Doamne, știi,
că prea mult m'am dorit să nu mai fiu,*

*Să nu mai fiu, să nu dorese nimic
ca bucuria lumii să n-o stric.*

*Eu m'am ascuns atunci ca un sobol
și tuturor le dădeam ocol,*

*Dar tu mă ierți, mă ierți că am greșit
nu de altceva, dar prea mult am iubit.*

*Și-cum din nou prevește 'n ochii mei
și psalmul de iertare dă-îl ei...*

*Nu de altceva, dar prea mult am iubit
numai o stea... și poate am greșit...*

VASILE FLUERAȘ

Cugetări

*Trebuie să căutăm să instruim copiii, mai puțin prin cărți
decât prin legăturile cu lumea și prin observația lucrurilor.*

Pestalozzi.

*

A pregăti pe copil este a educa o libertate.

Herriot.

*

*Numai atunci iubirea pentru altul e curată când vei munci
pentru el, ca pentru tine însuși.*

S. Mehedinți.

*

Vai de neamul acela în care nu vor mai fi suflete idealiste

I. Brateș

Durerei

Din leagăn mi-ai zâmbit și eu durere,
Te-am strâns cu drag la pieptu-mi, ca pe o mamă.
De atunci, în rugă sufletu mi te cheamă,
Și soarbe 'n vraja-ți cupa de plăcere.

În fiecare clipă mi-ești mai dragă,
Căci simt cum crești cu fiecare clipă.
Porți farmecul vieți-mi în aripă,
Și te 'nțeleg cum nu-i să te 'nțeleagă.

Cu tine pururi mi 'nfrățesc avântul
În zborul zărilor fără prihană.
Imi picuri stropi fierbinți de rouă 'n geană
Și mi-ai cernut din vreme 'n păr argintul.

Imi scântezi în luminiș de stele,
Și te culeg din murmur de izvoare.
A dragostei mi-ești parfumată floare
Și ești nectarul gândurilor mele.

În tine-am îngropat noian de vise,
Ce-mi înfloriră 'n zorii primăverii.
Tu-ai pus pe buze-mi lespedeă tăcerii,
Și poarta vrerii mâna ta mi-o 'nchise.

Dar de ți-s'o ură cândva de mine,
Și te-o minții cu dor de ducă zarea,
Tu-mi ia în clip'aceea și suflarea,
Să nu știi cum îi viața fără tine.

VERONICA PODGORNEI-HANEȘ

Cugetări

Nimic nu se potrivește mai rău decât mânia la omul care pedepsește; mânia este un delict al sufletului și nu se cade să îndreptați o greșala săvârșind alta.

Seneca.

*

Este cu neputință să atingi singur o țință, dacă nu ai puterea s'o și depășești.

Guyon.

Culese de: NELU OPRESCU

CRONICĂ — RECENZII

Disprețul față de cetitor

Există în atmosfera noastră literară o ciudată nevroză, o interesantă atitudine a scriitorului față de principalul său colaborator, cititorul, pe care am putea-o numi într'un mod lapidar: *disprețul față de cetitor*!

Și vom încerca definirea ei făcând o paralelă între doi scriitori dintre cei mai reprezentativi a-i literaturi noastre tinere, d-nii Mircea Eliade și Mircea Damian. Indrăsnim aceasta, cu toate că suntem convinși că face a o paralelă literară între Mircea Eliade și Mircea Damian, doi exponenți dintre cei mai desăvârșiți a-i literaturii noastre tinere, două temperamente diametral opuse, două maniere literare absolut deosebite, înfățișând două culturi cari nu pot suferi comparație, este o încercare mai mult decât temerară, dacă nu direct absurdă. N'am încerca această periculoasă acrobație spirituală numai de dragul paradoxului, dacă n'am fi convinși că chiar din două manifestări literare, cari, recunoaștem, s'au produs pe planuri cu totul diferite și cari nici din punctul de vedere al realizării estetice nu pot sta împreună la același nivel, n'am putea observa simptomele acelei ciudate nevroze, care caracterizează aproape întreaga noastră literatură de după războiu.

Din cultivarea acestui dispreț, personalitățile literare într'adevăr covârșitoare își pot croi piedestale inexpugnabile și izolatoare de marea mulțime, de pe cari să-și poată permite luxul oricărei atitudini dar tot din executarea acestui cult, se pot năruți iremediabil gloriile de carton și falsele mituri. Nu dorim nici unuia nici altuia această din urmă alternativă. Și nici n'o prevedem. Pentrucă avem o nesdruncinată încredere în puterea lor creatoare și în destinul lor scriitoricesc. Faptul în sine, însă, rămâne. Și vom încerca să-l lămurim ocupându-ne de ultimele două lucrări a le Domniilor lor: *Domnișoara Cristina* și *Om*.

D-l Mircea Eliade constituie pentru noi un fenomen. La o vârstă când alți abia dibuiau primii pași în jungla literară d-sa se afirmase ca o personalitate puternică și bine distinctă. Inzestrat cu o cultură de proporții atât de vaste încât pune în uimire ajutat de o sensibilitate, de multeori stranie d-sa și-a găsit făgașul normal de activitate în misticism. Studiază ani de-arândul misterele Indiei, din aceiași sete de cunoaștere a necunoscutului și întors în țară scrie acea monumentală operă de erudiție „*Yoga*”. O scrie însă în franțuzește. Dacă acest gest are scuza că este determinat de faptul că d-sa se adresează prin această lucrare unui altfel de public cititor decât acel pe care-l avem noi, dacă putem justifica acest fapt și prin aceea că o astfel de operă nu putea fi altfel cunoscută peste hotare, totuși, nu cred să nu recunoaștem odată cu mine, că în el se găsește și acel dispreț despre care aminteam la început, și care ar avea nevoie numai de o adăugire în cazul de față; disprețul d-sale se adresează numai cititorului român.

Dar dacă acest dispreț își găsește justificare pe planul științific, pe cel literar nu-i vedem rostul. Nu numai atât, poate deveni de multeori —

după cum spuneam, la început — chiar dăunător. — Un scriitor care își disprețuește eroii, disprețuește viața, se disprețuește și pe sine! După „Isabel și apele diavolului“, după „Lumina ce se stinge“, după „Mayetrey“ și în sfârșit după acea aproape desăvârșită realizare epică pe care a constituit-o „Huligani“, ce rost are numele d-lui Eliade, pe coperta unei cărți care poartă numele: „Domnișoara Cristina“?! Ce reprezintă această ultimă carte a d-sale, față de celelalte minunate realizări anterioare? Un imens zero! Și atunci cum să categorisim această bravadă cu care D-sa își bate joc de D-sa și de noi, decât așa cum am numit-o mai sus: dispreț. Dispreț față de literatură, dispreț față de această viață pe care pare că o trăiește în silă, căutând evadarea în fantastic și cărei-a nu-i poate acorda nici măcar atenția unei sinucideri, dispreț total, desăvârșit, dispreț pe toată linia. — Și cu toate acestea nimeni n'are curajul să spună răspicat acest lucru. Urmăriți critica noastră! Citiți-l pe D-l Ovidiu Papadima, pe D-l Pompiliu Constantinescu, pe D-l Octav Șuluțiu, pe D-l Mihail Sebastian etc. în sfârșit, urmăriți și opinia tuturor cronicarilor literari autorizați și vă veți convinge de câte artificii uzează, de o cât de savantă jonglerie se folosesc pentruca scriind despre această carte, să nu scrie totuși nimic. Observați această rezervă a D-lor în fața „fenomenului“, pe care într'adevăr îl prezintă Mircea Eliade, în literatura noastră și veți conchide, sigur, că o astfel de atitudine scriitoricească și-o pot permite puțini aleși a-i Paranasului. Și D-l Mircea Eliade are singura circumstanță ușurătoare, că se poate socoti unul dintre aceștia!

Cu D-l Mircea Damian se întâmplă un fenomen aproape identic, dar — natural — de proporții mai reduse.

Intrarea D-sale în arena literară a constituit într'adevăr o revelație. Aducea cu sine o proză viguroasă, un excepțional simț realist al vieții și mai ales un umor de o esență superioară, un umor rece, sarcastic uneori. Și ne-a dat acele minunaie schițe și nuvele din: *Eu sau frate-meu*, *Două și-un căfel* și *Bolșevicul*. Acestea, ar fi fost aproape suficiente, pentru ca să-l consacre definitiv. Publică apoi: „Celula No. 13“, pentruca să se afirme desăvârșit, ca un scriitor de un real talent prin romanul autobiografic „*Deacurmezishul*“. În toate aceste scrieri își vedește talentul de desăvârșit prozator, cu nebănuite resurse și neseocate izvoare de inspirație.

Intrat definitiv, în prețuirea publicului cititor, a crezut că-și poate permite ușurința de a-i oferi și un compromis literar, care-l reprezintă ultima D-sale carte, „*Om*“. Noi am categorisit această „ușurință“ tot așa cum am numit-o și pe a D-lui Mircea Eliade: *disprețul față de cetitor*.

Intr'adevăr, ce este „*Om*“? Un roman? D-sa nu reușește să ne convingă despre acest lucru decât prin faptul, că-și întitulează cartea în felul acesta! Astfel am putea crede că este o navelă diluată, din necesități editoriale. O acțiune cărei-a i s'a dat o extindere de 249 de pagini, (probabil necesară în concepția comercială a romanului) numai prin adăugirea unui episod (Ion Dobre ...) cu totul strein de restul cărții, o încercare zădărnicită de a ne descrie un curios și credem patologic tip de femeie: Ioana Catrina, singurul personaj cu ceva mai complex conturat din întregul volum, iată ce reprezintă în ultima analiză romanul „*Om*“. Cartea, însă se citește cu plăcere. Are acel antren pe care-l au în genere toate scrierile sale, justificat de stilul său abrupt și colțuros, incapabil să ne

redea o imagine duioasă, dar desăvârșit în descrierea vieții. Pentru că D-I Mircea Damian, trăește viața „pur și simplu“ și o și descrie astfel! Dacă am găsi cărți acesteia singurul merit că tipul feminin pe care încearcă să-l realizeze este o autentică soră a lui Marin Dogaru, care la rândul-i se confundă până la identitate cu D-I Mircea Damian, singur numai acest fapt nu-i poate justifica apariția. Rămâne deci, numai ceea ce este într'adevăr: o carte aruncată pe piața literară, numai din convingerea intimă a autorului că cititorul nostru idiotizat înghite orice excrement literar mai ales atunci când îi este oferit, grațios, de către unul din favoriții lui!..

Și exemplificarea noastră s'ar putea continua și cu teme din prezent, dar și cu altele dintr'un trecut imediat apropiat. Ce a însemnat pentru D-I Cezar Petrescu romane ca „Greta Garbo“ și „Kremlin“? Ce a însemnat pentru D-I Liviu Rebreanu, „Crăișorul“, pentru D-I T. Arghezi „Cimitirul Buna Vestire“ etc.

Psihoza aceasta — sau numiți-o Dv. cum voiți — există. Incercarea noastră de a o defini poartă, sigur, pecetea diletantismului critic. Cercetarea ei metodică și profundă ar rămâne în sarcina criticilor profesioniști. Le dăm ideea cu generozitate declarând, de la început că nu ne vom revendica asupra ei nici un drept de paternitate.

MIRON MECHIU

Cum cercetăm individualitate elevului de curs primar

de Diacon prof. C. V. Dănău și N. Dărvărescu
ed. Cugetarea București (30 lei).

Problema, atât de interesantă, a cunoașterii individualității copilului român, preocupă pe toți educatorii în genere, mai cu intensitate de la decretarea obligativității pentru toți de a-și cunoaște elevii ce-i înstruiesc și educă.

Datorită în bună parte acestui fapt, literatura noastră pedagogică s'a îmbogățit cu o seamă de lucrări în acest sens, menite să faciliteze o muncă, pe cât de importantă, pe atât de gîngășă și de grea, pentru majoritatea celor chemați s'o îndeplinească.

Folositoare sunt în deosebi călăuzirile concrete și bazate pe efectuări și verificări prealabile de aceia care se erijează drept îndrumători.

Dintre aceștia merită să fie amintiți d-nii: *Diacon prof. C. V. Dănău și C. N. Dărvărescu*, care într'o lucrare sistematică și pe înțeles, dau îndrumări de mult folos celor ce trebuie să cerceteze individualitatea elevilor de curs primar.

Mai întâiu prezintă lucrarea printr'o *introducere* interesantă, care arată rostul lucrării și apoi arată *cum cercetăm individualitatea elevului*. Rînd pe rînd, trec la fiecare însușire psihică și îndrumează în ce fel se pot cunoaște, cu ce metode și cum pot fi utilizate cu succes fiecare.

Sunt folosite aci toate metodele necesare acestei lucrări și fac un deosebit serviciu autorii celor ce vor folosi lucrarea d-lor, că dau aci în

lucrarea toate listele de care se pot folosi orice învățător în cercetarea sufletească a elevilor săi pe lângă celelalte metode.

Ca unii ce au fost preocupați de această problemă, cu mult înainte de a deveni *obligatorie* pentru toți, au alcătuit și o „fișă individuală”, care întregeste de minune lucrarea aceasta.

Ambele pot folosite cu mult succes.

Acest îndreptar prețios pentru cei ce vor trebui să cerceteze individualitatea și să completeze fișa pedagogică, este aprobat, ca și fișa individuală de altfel, de Minist. ed. naționale, din 1935.

„Din țara lui Alb Impărat“ :

Mihail Lungeanu

Ed. *Cugetarea* (55 lei).

Un mare îndrăgostit al etosului popular și un priceput scormonitor al tezaurului nostru folkloric, s'a dovedit scriitorul Mihail Lungeanu, pe care Academia Română l-a premiat de trei ori până acum.

De curând a dat la iveală în ed. „*Cugetarea*” un nou volum, care însumează 12 basme, al căror fond este adunat din mărturisirile poporului, iar scriitorul s'a străduit să meștesugească o formă, care, trebuie s'o spunem, încântă, subjugă și vădește un autentic talent.

Toată strădania d-lui M. Lungeanu merită a fi amintită, în astfel de vremuri de scăzut sentiment de preocupări dezinteresate și mai ales și pentru faptul că d-sa întinde la alcătuirea unei mitologii române.

Basmele pe care le-a cules și le culege „sunt pecetea, cheea, zarul trecutului nostru îndepărtat, mai vechi ca al tuturor popoarelor înconjurătoare”, cum așa de plastic mărturisește dânsul în prefața acestui ultim volum.

Tezaurul folkloric a păstrat neatins un talisman, prin el se poate reconstitui trecutul milenar al neamului nostru, din punct de vedere religios și politic, putându-se verifica și dovedi, pe baza acestor documente folklorice, că suntem cel mai vechi popor aci, născut și trăit pe coastele, viroagele și prin pădurile Carpaților, de la începutul începuturilor.

Mare parte din basmele din acest volum sunt auzite în satul Avrig jud. Sibiu.

La sfârșitul volumului sunt prezentate într'un *glosar*, toate cuvintele, zicerile, care sunt întrebuițate numai într'o singură parte a țării, și explicate, spre a se ușora înțelegerea.

Volumul poate fi folosit atât de cei mari, cât și de cei mici, de învățați și de mai puțin învățați. De toți interesează deopotrivă.

Poate fi folosit cu mult succes ca lectură în ora de șezătoare sau de lectură.

Editura „*Cugetarea*” își face un titlu de merit publicând astfel de cărți sănătoase din punct de vedere educativ.

FLORIAN STĂNICĂ

PARTEA OFICIALĂ

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Revizoratul școlar Beiuș.

Ordine Circulare

Prin toate școlile primare de stat, școli de copii mici și confesionale, de pe raza acestui revizorat școlar.

No. 1010/937. — Pentru luare la cunoștință, Vi se comunică în copie ord. Min. Nr. 20490/937. „Domnule Revizor, Ministerul înțelegând să fie tot concursul manifestărilor culturale ale *Fundației Culturale Regale „Principele Carol“* a aprobat să se pună la dispoziția căminelor Culturale ale acestei instituții, localurile școlilor primare, pentru adunări generale anuale, pentru ținerea cursurilor de îndrumări gospodărești, pentru ținerea șezătorilor și orice fel de serbări culturale, însă fără bal.

Legea oprește balurile în localurile de școală. p. Director, ss. Al. Voinescu. Șef de serviciu, sub director, ss. F. Theodorescu.

Nr. 938/1937. — De asemenea, Vi se comunică în copie ord. Min. Nr. 29.707/637. Domnule revizor școlar, Biblioteca învățământului primar de pe lângă Revizoratul școlar al Municipiului București editează o revistă pentru copii, intitulată „Mugurașul“. Ministerul apreciind scopul pe care-l urmărește această revistă cât și rezultatele obținute până acum, o recomandă școlilor primare din țară. Abonamentul 60 lei anul. Cei ce doresc să se aboneze, se vor adresa Revizoratului școlar București, Calea Griviței 56 Sec. II. p. Director, ss. Al. Voinescu. Șeful serviciului, sub director F. Theodorescu.

Nr. 895/937. — Ministerul prin ordinul Nr. 35.497/937, dispune: „Fiind sesizați de Consiliul Central Bisericesc, prin adresa Nr. 1413/937, că la unele școli primare funcționează învățători sectanți cari nu numai că nu fac elevilor educația și instrucția religioasă, creștină-ortodoxă, dar din contră, fac propagandă sectară și printre locuitorii, ironizând și batjocorind Biserica ortodoxă națională, instituțiile, sărbătorile și învățăturile ei, vă rugăm să binevoii a ține în seamă ca la numirile în învățământul primar să nu fie admiși candidații sectanți cunoscuți și semnați ca atare de autorități, de colegi s'au de organele de control.

Comunicați celor în drept.

Nr. 909/937. — În urma raportului D-lui Inspector General Tulbure Nr. 2099/936, vă facem cunoscut că Ministerul prin ordinul Nr. 214.513/936, a decis să se țină cursuri pe jumătăți de zi, numai în cazuri de forță majoră, când școlile n'au local; altfel, toate școlile vor ține cursuri pe ziua întreagă.

Nr. 999/937. — În conformitate cu ord. D-lui Insp. General Gh. Tulbure Nr. 210/937 și în legătură cu ord. Min. Nr. 47.229/937, se aduce la cunoștința tuturor inv. obligați să se prezinte la examenul de definitivat din sesiunea aceasta, că tablourile pentru acest examen vor fi încheiate definitiv până în ziua de 31 Martie.

În tablou nu vor fi trecuți sub nici un motiv, decât învățătorii cari au fost inspectați și găsiți întru necum toate condițiile prevăzute la art. 118 din lege, precum și condițiile speciale arătate ord. Min. Nr. 27.340/937, publicat în Buletinul școlar Nr. 5-6 din 18 Februarie 1937.

De asemenea se atrage atențiunea tuturor inv. cari împlinesc condițiunile de stagiu, având la data de 1 Apr. 1937, 3 ani de funcțiune în învățământ că în conformitate cu ord. Min. Nr. 42.229/937, toți inv. obligați să se prezinte la examen și nu se vor înscrie din cauza neîndeplinirii condițiunilor, se socotesc respinși dela examen.

Beiuș, 22 Martie 1937.

Revizor școlar
CONSTANTIN BORG

Șeful cancelariei
MIRON MECIU

CRIȘUL NEGRU

REVISTĂ DE CULTURĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: REVIZORATUL ȘCOLAR – BEIUȘ
REVISTA APARE LUNAR, SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
DE REDACȚIE

DIRECTOR:
CONST. BORC

SECRETAR DE REDACȚIE:
MIRON MECHIU

ABONAMENTE:
ANUAL — 120 LEI
PENTRU INSTITUȚII 500 LEI

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*Ori ce corespondență, ce privește revista noastră, schim-
bul revistelor și cărțile destinate pentru recenzie se vor
trimite pe adresa: Revizoratul școlar Beiuș.*

---

*Redacția își rezervă dreptul de a introduce modificările
pe cari le crede de caviință, în articolele primite.*

Manuscrisele nu se înapoiază. Cele nepublicabile se ard.

Colaborări se primesc până la 10 ale fiecărei luni.
